

POLİSAKKARİD PNÖMOKOK

AŞISI

BİLMENİZ GEREKENLER

1. Pnömonokok hastalığı

Pnömonokok hastalığına *Streptococcus pneumonia* bakterisi neden olur. Amerika Birleşik Devletleri'nde aşı ile önlenbilir hastalık ve ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. Herkes pnömonokok hastalığı olabilir ancak bazı kişilerde bu risk daha yüksektir:

- 65 yaş ve üstündeki kişiler
- Çok küçük çocuklar
- Bazı özel sağlık problemleri olan kişiler
- Bağışıklık sistemizayıflamış kişiler
- Sigara içenler

Pnömonokoklar ciddi

- akciğer (zatürre),
- kan (bakteriyemi) ve
- beyin zarları (menenjit) enfeksiyonlarına neden olurlar.

Pnömonokokal pnömoni olan 20 kişiden yaklaşık 1 kişi, bakteriyemi olan 5 kişiden 1 kişi ve menenjit olan 10 kişiden 3 kişi ölür.

3 Nolu bölümde bahsedilen özel sağlık problemleri olan kişilerin hastalıktan ölme olasılığı daha yüksektir.

2. Polisakkarid pnömonokok aşısı (PPSV)

Bu enfeksiyonların penisilin ve diğer ilaçlarla tedavisi eskiden daha etkiliydi. Fakat zamanla bu ilaçlara direnç gelişti. Bu da aşılama yoluyla hastalığın önlenmesini daha da önemli kılmaktadır.

Polisakkarid pnömonokok aşısı (PPSV) pnömonokok bakterisinin ciddi hastalıklara en çok neden olan tiplerini de içeren 23 tipe karşı korunma sağlar.

Birçok erişkinde aşının yapılmasından 2-3 hafta sonra bu tiplerin çoğuna veya hepsine karşı korunma başlar. Çok yaşlı insanlarda, 2 yaşın altındaki çocuklarda ve bazı süregelen hastalıkları olan kişilerde aşuya iyi cevap alınmayabilir.

5 yaş altındaki çocuklara rutin olarak bir başka pnömonokok aşısı (Konjüge pnömonokok aşısı veya PCV) önerilmektedir. PCV için ayrı bir Aşı Bilgi Formu (VIS) vardır.

3. Kim PPSV aşısı olmalıdır?

- 65 yaş ve üzerindeki bütün erişkinler
- 2-64 yaş aralığında olup aşağıdaki süregelen sağlık problemleri olanlar:
 - kalp hastalığı
 - akciğer hastalığı
 - orak hücre anemisi
 - şeker hastalığı
 - alkolizm
 - siroz
 - beyin omurilik sıvısı sızması
- 2-64 yaş aralığında olup vücudunun enfeksiyonlara direncini düşüren bir hastalığı veya sağlık durumu olanlar:
 - Hodgkin hastalığı
 - lenfoma veya lösemi
 - böbrek yetmezliği
 - multiple myeloma
 - nefrotik sendrom
 - HIV enfeksiyonu veya AIDS
 - hasar görmüş dalak veya dalağın olmaması
 - organ nakli
- 2-64 yaş aralığında olup vücudunun enfeksiyonlara direncini düşüren bir ilaç veya tedavi alanlar:
 - uzun süren steroid alımı
 - bazı kanser ilaçları
 - radyasyon tedavisi
- 19-64 yaş aralığında olup:
 - sigara içenler
 - astım hastalığı olanlar

PPSV özellikle enfeksiyonlara karşı direnci az olan bazı kişilerde daha az etkili olabilir. Bu kişiler pnömonokok enfeksiyonlarına yakalandıklarında daha çok ciddi komplikasyonlarla karşılaştıklarından bunlar mutlaka aşılanmalıdırlar.

Sık kulak enfeksiyonu, sinüs enfeksiyonu veya üst solunum yolu enfeksiyonu geçirip başkaca bir sağlık problemi olmayan çocuklara PPSV aşısı yapılmasına gerek yoktur çünkü aşı bu durumları önlemez.

4. Kaç doz PPSV gereklidir ve ne zaman yapılmalıdır?

Genellikle sadece bir doz PPSV yeterlidir ancak bazı durumlarda ikinci bir doz verilebilir.

- 65 yaş ve daha üzerinde olanlardan ilk dozu 65 yaş altında alıp o dozdan 5 yıl veya daha fazla süre geçmiş olanlara ikinci bir doz önerilmektedir.
- İkinci doz ayrıca aşağıdaki 2-64 yaş aralığındaki kişilere de önerilmektedir:
 - hasarlı dalağı olan veya dalağı olmayanlar
 - orak hücre anemisi olanlar
 - HIV enfeksiyonu veya AIDS olanlar
 - kanser, lösemi, lenfoma, multiple myeloma olanlar
 - nefrotik sendrom olanlar
 - organ veya kemik iliği nakli yapılmış olanlar
 - bağışıklığı azaltan ilaçlar alanlar (kemoterapi ve uzun süreli steroid gibi)

2. doz aşı yapılacağında, birinci dozdan 5 yıl sonra yapılmalıdır.

5. Bazı kişilere PPSV yapılmamalıdır veya bir süre beklenmelidir

- PPSV aşısı sonrası yaşamı tehdit eden allerjik reaksiyon gelişen kişilere başka bir doz uygulanmamalıdır.
- Bir aşının herhangi bir bileşenine karşı ciddi allerjik reaksiyon görülen kişilere o aşı yapılmamalıdır. Bu durumu sağlık görevlinize söyleyin.
- Aşının planlandığı zamanda orta derecede veya ciddi hastalıkları olanlar iyileşinceye kadar beklemelidirler. Hafif hastalığı olanlar aşılarını yaptırabilirler.
- PPSV aşısının hamile kadınlara veya fütuslarına bir zararı olduğuna dair bir kanıt olmasa da önlem olarak kendilerinde pnömokok enfeksiyonu riski olan kadınlar mümkünse hamilelik öncesi aşılanmalıdırlar.

Pneumococcal Polysaccharide - Turkish (10/6/09)
Translation provided by Mustafa Kozanoglu, MD,
and Murat Serbest, MD, of Adana, Turkey

6. PPSV nin riskleri nelerdir?

Aşı yapılanların yaklaşık yarısında aşı yapılan yerde kızarıklık ve ağrı gibi hafif yan etkiler görülür.

% 1 den daha az kişide ateş, kas ağrıları veya daha şiddetli lokal reaksiyonlar gelişir.

Bir aşı, ilaçlar gibi ciddi reaksiyonlara neden olabilir. Ancak bir aşının ciddi zarar verme veya ölüme neden olma riski çok küçüktür.

7. Şiddetli bir reaksiyonda neler olur ve ne yapılmalıdır?

Nelere bakmam gerekir?

Şiddetli allerjik reaksiyon, yüksek ateş veya olağandışı davranışlar gibi olağan olmayan bir durum var mı, bakın. Şiddetli allerjik reaksiyonun bulguları solunum sıkıntısı, seste boğukluk veya wheezing, deride kabarıklıklar, solukluk, halsizlik, çarpıntı veya baş dönmesi olabilir.

Ne yapmalıyım?

- Bir doktor çağırın veya hemen aşı yapılan kişiyi doktora götürün.
- Doktorunuza ne olduğunu, ne zaman olduğunu ve aşının zamanını söyleyin.
- Doktorunuz, hemşireniz veya sağlık biriminizden Aşı Yan Etki Rapor Sistemi'nin (VAERS) formunu doldurmalarını isteyin veya kendiniz 1-800-822-7967 nolu telefondan VAERS'i arayın veya www.vaers.hhs.gov sitesini ziyaret edin.

VAERS tıbbi danışmanlık sağlamaz.

8 Daha çok bilgiyi nereden alabilirim?

- Doktorunuza veya hemşirenize sorun. Size aşı paketleri içindeki açıklamaları verebilirler veya diğer bilgi kaynaklarını önerebilirler.
- Mahalli veya eyalet sağlık birimlerini arayın.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) ile temas kurun:
 - 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO) yi arayın
 - CDC'nin web sitesini <http://www.cdc.gov/vaccines> ziyaret edin.

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES

Centers for Disease Control and Prevention
National Immunization Program